

Asesu'r Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

Mae hefyd yn ofynnol i'r Cyngor, dan ofynion Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

O Ebrill Iaf 2021 ymlaen mae gan y Cyngor ddyletswydd i roi sylw dyledus i ddod i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.

I) Manylion

I.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur 2022/23 – 2029/30: Fersiwn 2 (CAHN)

I.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Mae Cyngor Gwynedd wedi bod yn gweithredu ei Gynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur ers Mawrth 2022, ond yn ystod 2025/26 fe adolygwyd y cynllun, gan ymgynghori â'r cyhoedd a staff ac aelodau etholedig y Cyngor a derbyniwyd sylwadau gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau. Gwnaed newidiadau i'r cynllun yn dilyn yr ymgynghoriadau hyn, a bydd fersiwn diwygiedig o'r CAHN yn mynd ger bron Cabinet Cyngor Gwynedd ar 7 Gorffennaf 2026.

Mae'r CAHN yn esbonio pam bod angen ymateb i effeithiau newid hinsawdd sydd eisoes wedi digwydd yn ogystal â pham bod angen lleihau y cynnydd mewn tymheredd byd eang i'r dyfodol. Gan ddilyn ymlaen o hynny, mae'n egluro pa gamau fydd y cyngor yn eu cymryd er mwyn

newid ei drefniadau gweithio er mwyn lleihau ei allyriadau carbon ac i gynyddu gallu'r tiroedd y mae'n berchen arnynt i amsugno carbon.

Y newidiadau a wnaed rhwng Fersiwn 1 a Fersiwn 2 o'r CAHN yw:

- Archifo 8 prosiect oherwydd bod angen uno prosiect, neu fod y gwaith wedi dod yn arferiad ac yn waith bob dydd
- Ychwanegu 10 prosiect newydd

Mae rhagor o fanylion i'w gweld yn y drafft o'r CAHN mewn papurau i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd ar 7 Gorffennaf 2026.

1.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Bethan Richardson – Rheolwr Rhaglen Newid Hinsawdd.

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Fersiwn 1 – Chwefror 2022.
Fersiwn 2 – Mehefin 2026.

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r budd-ddeiliaid neu bartneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Bydd holl drigolion Gwynedd yn cael eu heffeithio gan gynhesu byd eang, ond mae yna rai effeithiau newid hinsawdd sy'n mynd i gael mwy o effaith ar rai trigolion nag eraill, ee: trigolion sy'n byw mewn ardaloedd sy'n fwy debygol o ddioddef llifogydd neu drigolion sy'n byw mewn tlogi tanwydd.

Mae'r CAHN angen ei weithredu ar y cyd â nifer o sefydliadau eraill a chyda cymunedau ar draws Gwynedd. Mae Fersiwn 2 o'r CAHN yn rhoi mwy o bwyslais ar gydweithio gyda phartneriaid a chymunedau Gwynedd er mwyn cynllunio a gweithredu prosiectau.

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei cymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchoddedig, ynglŷn â'r iaith Gymraeg neu â chymunedau (un ai oherwydd lleoliad neu oherwydd angen) sy'n byw ag anfantais economaidd-gymdeithasol?

Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 12 Mehefin a 31 Gorffennaf 2025 i holi barn trigolion, busnesau a chymunedau Gwynedd am:

- A ydi trigolion yn credu bod newid hinsawdd yn bwysig, ac a ddylai fod yn flaenoriaeth i'r Cyngor?
- Gynnwys y Cynllun presennol
- Cynigion ar newidiadau i'r prosiectau presennol ac ychwanegu prosiectau newydd
- Beth all Cyngor Gwynedd ei wneud er mwyn cefnogi trigolion Gwynedd i leihau allyriadau carbon?

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Mae canlyniad yr ymgynghoriad i'w weld yma ond yn gryno mae'r canlyniadau yn dangos:

- Bod 84% o ymatebwyr yn credu bod newid hinsawdd yn bwysig iddyn nhw
- Bod 83% o ymatebwyr yn credu y dylai Cyngor Gwynedd fod yn gweithredu ar newid hinsawdd
- Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cytuno bod y Cynllun presennol yn ddealladwy, gyda gweledigaeth ac amserlen glir, a bod y nod yn ddigon uchelgeisiol (rhwng 56-75% yn cytuno gyda'r datganiadau)
- Roedd mwyafrif (52%) yn anghytuno bod y Cyngor yn gwneud digon i gefnogi trigolion i fabwysyadau arferion bywyd a gwaith cynaliadwy
- Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cytuno y dylid ychwanegu 10 prosiect newydd at y Cynllun (cefnogaeth i brosiectau unigol yn amrywio rhwng 59% a 79%)
- Y prosiectau ble roedd y canrannau uchaf yn eu cefnogi oedd 'parhau i weithredu Strategaeth Llifogydd Cyngor Gwynedd' (79.5%), a 'cydweithio gyda mudiadau cymunedol er mwyn cynhyrchu a dosbarthu ynni adnewyddadwy' (78.8%)
- Y prosiectau ble roedd y canrannau uchaf yn anghytuno â nhw oedd 'datblygu a gweithredu Strategaeth Gwefru Cyngor Gwynedd er mwyn datblygu rhwydwaith gwefru cyhoeddus ac ar gyfer fflyd y Cyngor (21.2% yn anghytuno ond 71.2% yn cytuno) ac 'ymchwilio a mesur gwaith amsugno 'carbon glas' ar ein harfordir (20.5% yn anghytuno ond 59.6% yn cytuno)
- Y pwnc newid hinsawdd oedd uchaf ei flaenoriaeth oedd lleihau tloidi tanwydd cartrefi (63.3%)
- Y budd ychwanegol sy'n dilyn o weithredu ar newid hinsawdd oedd yn sgorio uchaf oedd 'mynediad at drafnidiaeth cyhoeddus'. Mae'r ymgysylltu ar gynlluniau i ymateb i lifogydd wedi arwain at greu cynlluniau i ymateb i ddigwyddiad o lifogydd. Mae'r ymgysylltu ar y cynllun Adfywio Lleol wedi amlygu bod cymunedau yn awyddus i weithredu er mwyn lleihau effaith newid hinsawdd.

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Rydym yn casglu data am lefelau allyriadau ac amsugno carbon y Cyngor yn flynyddol, ar gais Llywodraeth Cymru, ac rydym yn derbyn gwybodaeth am gynlluniau i leihau allyriadau carbon sydd yng ngofal partneriaid rhanbarthol a chenedlaethol ac yn eu defnyddio i lunio ein rhaglen waith.

Mae gennym ddata am faint o boblogaeth Gwynedd, a beth yw'r is-adeiledd, sydd mewn perygl o ddiodef yn sgil llifogydd. Rydym yn gwybod bod demograffeg poblogaeth rhai ardaloedd sy'n debygol o ddiodef o lifogydd yn golygu y bydd nifer uchel o bobl hŷn yn cael eu heffeithio.

2.5 Oes yna unrhyw fylchau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Mae'r Cyfrifiad yn rhoi data i ni am ddemograffeg cymunedau daearyddol ond ni fydd yn rhoi gwybodaeth lawn i ni am bob un o'r 5 nodwedd gwarchoddedig. Byddai angen i ni gadw golwg am wybodaeth bellach am nodweddion megis cyfeiriadaeth rhywiol neu gred/crefydd wrth i ni gynnal ymgynghoriadau gyda chymunedau, a gweithredu ar unrhyw dystiolaeth bod yr rhain ddim yn cael sylw teilwng.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae hefyd angen ystyried yr effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac ar y Gymraeg.

Nodweddion	Sut fath o effaith? *	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presenol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb ar gynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw hil (gan gynnwys cenedligrwydd) person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn..
Anabledd	Positif	Er bod canlyniadau newid hinsawdd yn effeithio ar bob person, byddai peidio ymateb i'r canlyniadau yn effeithio ar bobl anabl yn waeth na gweddill y boblogaeth. Mae'r CAHN yn ceisio ymateb i broblemau a achosir gan lifogydd, gan obeithio lleihau'r tebygolrwydd o lifogydd yn y lle cyntaf, ac yn cynllunio sut i ymateb pan ddaw achosion o lifogydd. Mae'r cynlluniau ymateb hyn yn ystyried yr angen i gynnyg cymorth addas neu ychwanegol i bobl anabl.

		<p>Bydd y Strategaeth Llifogydd Lleol yn cyfrannu at y CAHN, yn rhoi ystyriaeth i greu mynediad hwylus ar gyfer pobl anabl wrth gynllunio amddiffynfeydd llifogydd.</p> <p>Bydd ein cynlluniau i osod pwyntiau gwefru ceir trydan ar draws y sir yn cynyddu hygyrchedd trigolion sy'n byw mewn cymunedau gwledig at drafnidiaeth garbon isel neu ddi-garbon. Byddant yn gallu defnyddio cerbydau trydan sydd wedi eu haddasu i'w anghenion heb orfod dibynnu ar fodur tanwydd ffosil. Bydd angen bod yn ymwybodol, ar yr un pryd, bod y pwyntiau gwefru yn cael eu gosod mewn mannau sy'n hygyrch ac yn ddiogel i bobl anabl.</p> <p>Mae'r cyngor hefyd yn annog staff ac aelodau etholedig i flaenoriaethu dulliau rhithiol o gynnal cyfarfodydd ac i gyflawni eu gwaith. Gall hynny gynyddu'r cyfleoedd i bobl anabl i gyflawni eu gwaith o gartref, neu o leoliad sy'n gyfleus iddynt, heb orfod teithio i leoliad megis swyddfa. Ar y llaw arall, bydd angen i ni hefyd sicrhau bod gan bobl anabl yr offer addas iddynt fedru cyflawni eu gwaith o gartref yn ddiogel ac effeithlon.</p> <p>Mae ein cynlluniau teithio llesol a phrosiectau bioamrywiaeth yn cyfrannu'n bositif at les a iechyd meddwl trigolion ac ymwelwyr i Wynedd. Mae mynediad at fyd natur a llefydd gwyrdd wedi ei brofi i fod yn ffactor bositif mewn cynnal iechyd meddwl iach.</p>
Rhyw	Dim wedi ei adnabod	<p>Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma.</p> <p>Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw rhyw person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.</p>
Oedran	Positif	<p>Os nag ydym yn ymateb i effeithiau newid hinsawdd ac yn lleihau'r tebygolrwydd o gynhesu byd eang, yna bydd grwpiau oedran ifanc a hŷn yn cael eu heffeithio yn waeth nag eraill. Byddai'r ddau grŵp oedran yma angen cymorth ychwanegol er mwyn diogelu eu hunain – ee. mewn achosion o lifogydd; i ganfod bwyd os oes bygythiad i'n gallu i dyfu cnydau; i deithio os nag oes trafnidiaeth gyhoeddus.</p> <p>Mae ein cynlluniau teithio llesol, ein cynlluniau i dyfu a phlannu coed a chreu cynefinoedd natur yn mynd i fod o gymorth i addysg a lles y ddau grŵp oedran.</p> <p>Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw oedran person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.</p>

Cyfeiriadedd rhywiol	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw cyfeiriadedd rhywiol person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred) person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.
Ailbennu rhywedd	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw ailbennu rhywedd person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.
Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw beichiogrwydd merch yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.
Priodas a phartneriaeth sifil	Dim wedi ei adnabod	Nid oes unrhyw gynlluniau unigol presennol yn ymwneud â'r nodwedd yma. Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried, a byddwn yn sicrhau nad yw statws priodas a phartneriaeth sifil person yn rwystr iddynt gael mynediad agored at unrhyw ymgynghoriad er mwyn i ni gael casglu eu barn.
Yr iaith Gymraeg	Positif	Bydd yr holl gynlluniau a enwir yn y CAHN yn cael eu cynnal a'u hyrwyddo yn Gymraeg neu'n ddwyieithog yn unol â pholisi iaith y Cyngor. Mae'r CAHN am gyfrannu at gynlluniau rhanbarthol i wella isadeiledd ynni a thrafnidiaeth 'gwyrdd' ac felly fe ddylai pob cymuned – gwledig a threfol – elwa'n gyfartal. Bydd ein cynlluniau i osod pwyntiau gwefru ceir trydan ar draws y sir yn cynyddu hygyrchedd trigolion sy'n byw mewn

		cymunedau gwledig at drafnidiaeth garbon isel neu ddi-garbon. Bydd hyn oll yn golygu y gall trigolion sy'n siarad Cymraeg barhau i fyw yn eu cymunedau lleol.
Anfantais Economaidd-Gymdeithasol	Positif	Yn unol â bwriad Llywodraeth Cymru yn Cymru Sero Net: Cyllideb Garbon 2 (2021-25) ni ddylai ein dulliau i leihau allyriadau carbon gael fwy o effaith ar rai carfanau o gymdeithas nag eraill – hy. dylem 'sicrhau na chaiff unrhyw un ei adael ar ôl'. Mae'r CAHN yn annog y defnydd o geir preifat trydan, ond hefyd yn cydnabod, ar hyn o bryd beth bynnag, bod eu cost y tu hwnt i gyrraedd nifer fawr o bobl. Byddwn felly hefyd yn cydweithio ag eraill i ddatblygu rhwydwaith o drafnidiaeth gyhoeddus garbon isel. Mae nifer o'r cynlluniau unigol, yn ogystal cheisio lleihau gwastraff, hefyd yn ceisio lleihau tlodi ariannol. Bydd ein cefnogaeth i bartneriaid sy'n cynorthwyo trigolion gyda thlodi tanwydd oll yn helpu trigolion sydd o dan anfantais economaidd gymdeithasol.

* I'w ddileu yn ôl yr angen

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	A yw'n cael effaith?*	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Ydi	Dylai'r cynllun yn ei gyfanrwydd a'r cynlluniau unigol gael effaith bositif ar y ddyletswydd. Bydd angen i'r Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol adnabod os oes materion i'w hystyried.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi	Yn unol â bwriad Llywodraeth Cymru yn Cymru Sero Net: Cyllideb Garbon 2 (2021-25) dylem 'sicrhau na chaiff unrhyw un ei adael ar ôl'. Wrth ymgysylltu ar y CAHN a thrwy ei weithredu byddwn yn sicrhau bod gan bawb fynediad cyfartal at wybodaeth am effeithiau newid hinsawdd ac yn gallu cyfrannu at y drafodaeth yn y maes.

Meithrin perthnasau da	Ydi	Wrth ymgysylltu ar y CAHN a thrwy ei weithredu byddwn yn sicrhau bod gan bawb fynediad cyfartal at wybodaeth am effeithiau newid hinsawdd ac yn gallu cyfrannu at y drafodaeth yn y maes. Drwy gyd-drafod datrysiadau i broblemau newid hinsawdd gallwn ddod â chymunedau yn nes at ei gilydd.
-------------------------------	-----	--

* I'w ddileu yn ôl yr angen

3.3 Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Yn ychwanegol at yr wybodaeth o dan benawdau 'yr iaith Gymraeg' yn 3.1, bydd y CAHN yn hyrwyddo'r iaith Gymraeg drwy'r gweithredoedd canlynol –
Bydd pob arwydd a deunyddiau gwybodaeth a hysbysebu yn cael eu cyhoeddi yn ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn gyntaf, yn unol â pholisi iaith y Cyngor.
Bydd prosiectau yn y maes 'defnydd tir' ac 'ecoleg' sydd wedi eu targedu at blant a phobl ifanc yn cynyddu eu gwybodaeth a hyder yn y Gymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth.
Byddwn yn cydweithio gyda sefydliadau cymunedol i gynnal gweithgareddau fydd yn addysgu am newid hinsawdd ac ar brosiectau ymarferol i ymateb i effeithiau newid hinsawdd – oll drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg, gyda'r Gymraeg yn cael y flaenoriaeth.

3.4 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i leihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gallai'r polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Wrth fonitro'r cynllun byddwn yn chwilio am unrhyw broblemau allasai awgrymu nad yw polisi iaith y cyngor yn cael ei ddilyn, a chywiro hynny.

3.5 Sut mae'r cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).

Yn unol â bwriad Llywodraeth Cymru yn [Cymru Sero Net: Cyllideb Garbon 2 \(2021-25\)](#) ni ddylai ein dulliau i leihau allyriadau carbon gael fwy o effaith ar rai carfanau o gymdeithas nag eraill – hy. dylem 'sicrhau na chaiff unrhyw un ei adael ar ôl'.
Mae'r CAHN yn annog y defnydd o geir preifat trydan, ond hefyd yn cydnabod, ar hyn o bryd beth bynnag, bod eu cost y tu hwnt i gyrraedd nifer fawr o bobl. Byddwn felly hefyd yn cydweithio ag eraill i ddatblygu rhwydwaith o drafnidiaeth gyhoeddus garbon isel.

Mae nifer o'r cynlluniau unigol, yn ogystal cheisio lleihau gwastraff, hefyd yn ceisio lleihau tlodi ariannol. Mae nifer o'r cynlluniau unigol, yn ogystal cheisio lleihau gwastraff, hefyd yn ceisio lleihau tlodi ariannol. Bydd ein cefnogaeth i bartneriaid sy'n cynorthwyo trigolion gyda thlodi tanwydd oll yn helpu trigolion sydd o dan anfantais economaidd gymdeithasol.

3.6 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol, yn unol â'r Ddeddf Economaidd-Gymdeithasol?

Rydym yn mesur cynnydd ar y Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur yn flynyddol, gan wneud unrhyw newidiadau angenrheidiol i'n rhaglenni gwaith. Mae hyn yn ychwanegol i'r cynlluniau y cyfeirir atynt yn 3.2 a 3.5.
Os oes angen Asesiadau Effaith Cydraddoldeb ar y cynlluniau unigol newydd yna bydd angen adnabod os oes materion i'w hystyried.

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, bositif ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Mae'r CAHN yn cael effaith bositif, neu does dim effaith wedi ei adnabod, ar yr holl nodweddion cydraddoldeb. Bydd asesiadau effaith cydraddoldeb yn cael ei cwblhau ar gyfer prosiectau unigol.
Mae effaith newid hinsawdd yn taro pob aelod o gymdeithas, ac felly wrth i ni gynllunio ein ymateb i'r effeithiau hynny rydym yn darparu ar sail gwahanol anghenion – ee. amddiffynfeydd a chynlluniau ymateb i lifogydd.

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Nid oes effeithiau negyddol sylweddol wedi eu hadnabod ar gyfer y CAHN yn ei gyfanrwydd, ond bydd asesiadau effaith cydraddoldeb yn cael ei cwblhau ar gyfer prosiectau unigol.

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	X
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	
Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	

Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	
Dim camau pellach ar hyn o bryd, mae'n gynamserol i benderfynu, neu does dim digon o dystiolaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Nid yw'n berthnasol i'r cynllun yn ei gyfanrwydd.

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

Nid yw'n berthnasol i'r cynllun yn ei gyfanrwydd.

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Bydd y cynllun hwn yn cael ei fonitro'n rheolaidd drwy drefniadau monitro perfformiad mewnol y Cyngor, a bydd gwybodaeth am ddatblygiad y cynllun yn cael ei rannu'n gyhoeddus drwy Adroddiadau Perfformiad Aelodau Cabinet i gyfarfodydd y Cabinet; drwy adroddiadau i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau; a thrwy Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cyngor Gwynedd. Mae gennym Fwrdd Hinsawdd a Natur sy'n rhoi arweiniad strategol i'r gwaith. Un elfen o'r monitro rheolaidd yw casglu data ar lefelau allyriadau ac amsugno carbon, a byddwn yn gwneud hynny drwy ddilyn methodoleg Llywodraeth Cymru ([Canllaw Sector Cyhoeddus Cymru ar gyfer Adrodd ar Garbon Sero-net](#)) gan addasu ein methodoleg yn ogystal os daw arweiniad i wneud hynny. Bydd canlyniadau data blynyddol yn rhan o Adroddiad Perfformiad Blynyddol Cyngor Gwynedd, ac yn dilyn eu cyhoeddi byddwn hefyd yn adolygu'r cynllun hwn er mwyn sicrhau ein bod ar y trywydd cywir er mwyn gwireddu ein uchelgais erbyn 2030.